

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti

Ro'yxatga olindi:

№ 233

2022 yil "29" EX

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

Bozorov O.N.

" " 2022 yil

INGLIZ TILI
fanining

ISHCHI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000	-	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	-	Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	5230600	-	Moliya

Qarshi – 2022 yil

Ushbu ishchi dastur QarMII Uslubiy kengashining 2021 yil "28" maydagi 1 - sonli majlis bayonnomasi bilan ma'qullangan fan dasturiga asosan tuzilgan.

Tuzuvchi: Doniyorova G.Sh.

**"Xorijiy tillar" kafedrası
o'qituvchisi**

Fanning ishchi o'quv dasturi "Xorijiy tillar" kafedrası yig'ilishida (bayon №1, 26.08.2022y.) institut Uslubiy Kengashida (bayon №1, 29.08.2022y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Turdiyev Sh.

"Xorijiy tillar" kafedrası mudiri:

Xoliyrov B.

Kirish

Ma'lumki, mamlakatimizda O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni hamda "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"ni amal-ga oshirish doirasida chet tillarini o'qitishning kompleks tizimi, ya'ni uyg'un kamol topgan, o'qimishli, zamonaviy fikrlovchi yosh avlodni shakllantirishga, respublikaning jahon hamjamiyatiga yanada integratsi-yalashuviga yo'naltirilgan tizim yaratish maqsadida O'zbekiston Respub-likasi Prezidentining 2021 yil 19-maydagi "O'zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqish chora tadbirlari to'g'risida"gi PQ-5117-sonli qarori tasdiqlangan edi.

"AmaliyIngliz tili" fani bo'yicha tuzilgan mazkur ishchi o'quv dasturi yuqoridagi me'yoriy xujjatlarda qo'yilgan talablar asosida tuzil-gan bo'lib, unda mutaxassislarning xorijiy hamkasblar bilan muloqotga kirishishlari mumkinligini e'tiborga olinib, ularga tanlangan mutaxas-sisliklari doirasida xorijiy tillar bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalar hosil qilish, ingliz tilini o'rganish jarayonida mamlakatimiz va tili o'rga-nilayotgan mamlakatning geografiyasi, tarixi, adabiyoti va boshqalari haqidagi ma'lumotlarni taqqoslab o'rganishlari nazarda tutiladi.

Shuningdek, bo'lajak mutaxassislarni chet tillarini o'zlarining kela-jak kasbiy faoliyatida og'zaki va yozma muloqot sifatida foydalana oli-shi, ularni maxsus mavzular bo'yicha xorijiy tilda muloqotga kirishishga o'rgatish e'tiborga olingan.

Mazkur ishchi dastur xorijiy tillarni o'qitish mazmuni (nutqning tematikasi, bilim, malaka va ko'nikma) va natijasidan tashqari mustaqil ish, nazoratning shakllari va turlari, yangi pedagogok texnologiyalardan foydalanish usullarini o'z ichiga oladi.

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

Uzluksiz ta'lim tizimining chet tillar bo'yicha davlat ta'lim standartidagi "Chet tillar bo'yicha ta'limning barcha bosqichlari bitiruv-chilarning tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablar" ga muvofiq oliy ta'lim muassasalarining ixtisosligi chet tilibo'lmagan fakultetlari bitiruvchilari chet tili bo'yicha B2 darajasini egallashlari belgilab beril-gan.

Xorijiy til fan dasturi mazmun-mohiyatiga ko'ra umumiy ilmiy (akademik) til ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan, talabalarning bo'lg'usi kasbiy faoliyatlarida foydalanadigan til kompetentsiyalarini rivojlantirishga moslashtirilgan. Mustaqil ta'lim talabalrda tildan erkin foydalanish ko'nikma va malakalarini egallash motivatsiyasini shakl-lantirish va rivojlantirishga qaratilgan.

Ushbu dastur "Xorijiy til" fanini o'qitish davrida talabalarning umumiy, akademik va kasbga yo'naltirilgan til ko'nikma va malaka-larini rivojlantirishga qaratilgan. Xorijiy tilni o'rganishning mustaqil muloqot (B2) darajasi talabalarda ko'proq akademik va kasbga yo'nal-tirilgan til ko'nikmalarini rivojlantirishni taqozo etadi.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Xorijiy tilni o'rgatishdan asosiy maqsad – bo'lg'usi mutaxassis-larda kundalik hayotlari, ilmiy va kasbiy faoliyatlarida chet tili yoki bir necha tillardan erkin foydalanuvchi mutaxassislarni tayyorlash. Shu bilan birga, ularda vatanparvarlik hissini rivojlantirish, mustaqil izlanish, bilim va ko'nikmalarini darsdan tashqari, OTMni bitirganlaridan keyin ham rivojlantirish malakalarini hamda umumbashariy va sohaga oid ilmiy mavzularda mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun qo'yidagi vazifalar ilgari suriladi:

- talabalarining nutqiy (o'qish, yozish, tinglab tushunish, gapirish), til (leksik, grammatik), ijtimoiy-madaniy va pragmatik kompetentsiyalarini DTSi talablariga binoan rivojlantirish;
- ilmiy, kasbiy va maishiy faoliyatga bog'liq mavzular yuzasidan og'zaki va yozma ravishda bayon etish ko'nikma va malakalarini rivojlantirish;
- umumbashariy va milliy qadriyatlar bilan tanishtirish, madaniyatlararo bag'rikenglik va millatlararo hamdo'stlik hislarini singdirish;
- ilmiy va kasbiy faoliyatda qo'llaniladigan termin va atamalarni o'rgatish;
- talabalarining ilmiy va sohaviy yo'nalishlaridan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarini tashkil etish.

Fan bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yida keltirilgan talabalar qo'yiladi. Davlat standartlariga ko'ra chet tili bo'yicha B2 daraja bitiruvchilari tayyorgarligi darajasiga qo'yiladigan talabalar asosida qo'yidagi kompetentsiyalarni egallash ko'zda tutilgan.

Nutq faoliyati turlari ustida ishlash uchun vaqt taqsimoti

Qo'yilgan maqsadlarga erishish uchun har bir darsda nutq faoliyati turlari quyidagi nisbatda bo'lishi maqsadga muvofiq:

- tinglab tushunish - 25 %;
- gapirish - 25 %;
- o'qish - 30 %;
- yo'zish - 20 %.

Ixtisoslik bo'yicha leksik minimum metodik prinsiplar – ko'pma'nolilik, tematik, so'z yasash xususiyatlarini hisobga olish tamoyil-lariga ko'ra kasbga yo'naltirilgan chet tili ta'limi asosida tanlab olinadi. Sanab o'tilgan tamoyillarga ko'ra leksik minimum 2 turdan iborat:

Bosqichlar	Umumta'limiy minimum		Kasbiy leksika	Jami
	Aktiv	Passiv	Aktiv	
1	350	700	100	800
2	350	500	150	650

3	150	500	200	700
4	150	500	200	700
Jami	1000	2200	650	2850

Lingvistik kompetentsiya

Nutqiy kompetentsiya:

- keng ko'lamli nutq yoki qator murakkab fikrlar bayonini;
- ma'ruza, nutq, bayonot, tafsilotli yo'riqnomalar, ilmiy va ixtisoslik taqdimotlar, so'rov va fikrlarning mohiyatini;
- e'lon va xabarlarni;
- tanish va notanish kontekstdagi muakkab autentik nutqini;
- o'rganilayotgan til egasi bo'lgan so'zlashuvchilarning suhbat yoki munozarasining aksariyat qismini;
- radio, internet va televidenie dasturlari, interbyularning aksariyat qismini tushuna oladi.

Gapirsh: Dialog:

- ❖ o'rganilayotgan tilda so'zlashuvchilar bilan muloqotga kirishish;
- ❖ oldindan tayyorgarlik ko'rilmagan jonli muhokama va munozara yuritish;
- ❖ o'z sohalariga oid intervyuda ishtirok eta olish;
- ❖ bitimga kelishuv yoki muammo yechimini topishda rasmiylik va hushmuomalalikdan foydalanish;
- ❖ rasmiy muhokama doirasida o'z fikr va mulohazalarini aniq ifodalash;
- ❖ o'z hamkori bilan muzokara yuritish;
- ❖ ma'lum masala yuzasidan madaniy tartibga amal qilib ma'lumot yoki iltifot so'rash;
- ❖ muhokamalarda o'z fikrlarini asoslash, o'zgartirib talqin eta olish va tuzatish;
- ❖ rasmiy doiralarda (masaln, seminar va hokazolar) xos ravishda savol-javob qilish.

Monolog:

- ma'lum mavzu bo'yicha yaxshi taqdimot qilish;
- o'z sohasi bo'yicha ma'limotlarni aniq va batafsil bayon etish;
- ma'lum mavzu bo'yicha og'zaki ma'ruza qilish;
- maqola, ma'ruza yoki muhokama yuzasidan aniq umulashgan xulosa qilish;
- tanish mavzuga oid qarash yoki fikrni rivojlantirish, dalillar, misollar keltirish orqali asoslash.

O'qish:

- ✓ tanish va notanish mavzulardagi matnlarning asosiy / ayrim jihatlarini;
- ✓ o'z sohaları va qiziqishlariga mos yozishmalarni;
- ✓ jadval, grafiklarning qisqa izohini;

- ✓ murakkab nomalarni;
- ✓ maxsus va murakkab yozma yo'riqnoma va yo'nalishlarni;
- ✓ tezislar, ma'ruza matnlari, konferentsiya dasturlari, mundarija va shu kabi matnlarni;
- ✓ kasbiy sohalariga oid maqola va ma'ruzalardan tegishli ma'lumotni ajrata oladi.

Rivojlantiriladigan malakalar: Chet tilidagi materiallarning umumiy mazmunini tushunish va yo'nalishni aniqlash uchun o'qish (belgilar, ko'rsatkichlar va b).

Yozuv:

- ❖ maxsus ramiy va norasmiy noma /xatlar;
- ❖ shaklan va mazmunan to'g'ri tashkillashtirilgan insho va ma'ruzalar;
- ❖ yetarli darajada grammatik, mazmun jihatidan to'g'ri tuzilgan va mos uslubdagi ilmiy maqolalar;
- ❖ takliflar, xulosalar, annotatsiyalar va tezislar;
- ❖ zarur holda o'z sohaları bo'yicha bitiruv malakaviy ishlar yoza olish.

Til kompetentsiyasi: Leksik:

- ❖ B2 darajasidagi leksikani egallash;
- ❖ so'z yasalihi (qo'shma so'zlar va affikatsiya), o'zlashma (baynalmilal) va o'zakdosh so'zlar;
- ❖ antonimlar, sinonimlar va boshqa umumleksik munosabatlarni qo'llay olish.

Grammatik:

- ❖ o'tilgan grammatik material (fe'l zamonlari, modal fe'llar, sifat va ravishlarning qiyosiy darajalari, determinativ so'zlar, predloglar va hokazo) ni kundalik, ilmiy va sohaviy kontekstlarda to'g'ri qo'llay olish.

Sotsiolingvistik kompetentsiya

- O'zbekiston va tili o'rganilayotgan mamlakatlar madaniyatlari misolida (ijtimoiy va ta'lim doiralarida) madaniyatlararo muloqotni chuqurroq tushunib yetish va uning muloqot bilan bog'liq xususiyatlari, jumladan, salomlashish, murojaat shakllari, xushmuomalalik va hokazo;
- turli madaniyatlardagi kommunikatsiyaning noverbal elementlari;
- xatti harakatlar, imo-ishoralar ustida ishlashni davom ettirish;
- elektron muloqotlarning chet tilida yozish xususiyatlarini bilish va amaliyotda qo'llay olish.

III. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlar)

Nutqiy mavzular

Ijtimoiy mavzular (atrof – muhit, maishiy masalalar, shaxs va kasb psixologiyasi, global muammolar)

Ijtimoiy-madaniy mavzular (ilmiy va sohaga oid vaziyatlarda madaniy tafovutlar, dunyo va tili o'rganilayotgan mamlakatlarning madaniy, ijtimoiy xususiyatlari)

Ta'lim mavzulari (ta'lim tizimi, davomli ta'lim, ma'ruzalar, maqola, tezis va ilmiy ishlar yozish, o'qish va o'rganish strategiyalari va h.k.)

Internet va axborot texnologiyalariga oid mavzular. (jahon va yurtimiz miqyosidagi fan va texnika yangiliklari, yutuqlari, internet tarmoqlaridan foydalanish)

Mutaxassislik sohasiga oid mavzular (soha yo'nalishlari, dolzarb mavzulari, ma'suliyat, hujjatlar yuritish, kasbiy etika, muzokaralar olib borish, mutaxassislik sohasidagi ilmiy va amaliy yutuqlar, innovatsion g'oyalar va yangiliklar)

IV. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Dastur talabalar uchun belgilab berilgan B2 (DTS) va undan yuqori darajalarni egallashga qaratilgan. Ushbu darjaga erishish talabalarda va sohaviy faoliyatda yuzaga keladigan til bilan bog'liq vaziyatlarda erkin muloqotga kirishishlarini va vaziyatni samarali hal qilishlarini ta'minlaydi.

Fan dasturi til kafedralari tomonidan ishchi dasturlar, o'quv-uslubiy majmualar, o'quv qo'llanmalar va darsliklar yaratilishiga asos bo'ladi. Ishchi dasturlar asosida pedagog xodimlar o'zlarining kalendar rajalarini ishlab chiqadilar. Amaliy mashg'ulotlarni tashkillashtirishda dasturlarda belgilangan mavzular asosida talabalarning ilmiy sohaviy ehtiyojlaridan kelib chiqib kengaytirilgan vazifalar belgilab olinadi va ular yuzasidan talabalarga belgilangan vazifani o'zlashtirishga qaratilgan amaliy mashg'ulotlar rejasi tuziladi.

Nutqiy kompetentsiyaning tinglab tushunish, gapirish, o'qib tushunish, hamda yozish ko'nikma va malakalari darslarda integratsiyalashgan ravishda olib boriladi. Mavzuning mohiyati va mutaxassislik xususiyatlaridan kelib chiqib, yoki bu ko'nikma va malaka darslarda asosiy deb olinadi. Talabalarni baholash OTMda belgilangan tartib asosida, joriy, oraliq va yakuniy nazoratlar vositasida amalga oshiriladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Chet tili fanidan mustaqil ishlarning maqsadi – amaliy mashg'ulotlar davomida olingan bilim va ko'nikmalarni yanada mustahkamlash va takomillashtirishdan iborat. Dars mashg'ulotlarida ko'tarilgan mavzularni o'z mutaxassislik sohalariga bog'langan holda loyiha ishlarini amalga oshirishlari, portfolio va taqdimotlar (slyd, hisobot, muammoli vaziyat va h.z. ko'rinishida) tayyorlashlari ko'zda tutiladi.

O'qish: amaliy mashg'ulotlarda o'tilgan mavzular yuzasidan qo'shimcha materiallarni mustaqil yoki guruhlar bilan o'qish, tahlil qilish va ularni ixtisosliklariga bog'lash.

Tinglash: o'qituvchi tomonidan belgilangan audio yoki video materiallar bilan ishlash.

Gapirish: tayyorlangan taqdimotlarni guruh oldida og'zaki taqdim etish, savol-javoblarda ishtirok etish va fikr bildirish.

Yozuv: mashg'ulotlarda yoritilgan mavzular asosida berilgan yozma ishlarni amalga oshirish, portfolio talabalriga asosan o'z fikrlarini qisqacha yozma hisobotlar, taqdimotlar, sohaga oid shaklla tayyorlash.

Mustaqil ishlarning mavzulari amaliy mashg'ulotlarda yoritilgan mavzularga mos holda bo'lishi lozim. Mavzular talabalarning sohalariga bog'langan holda kengroq yoritilishi va yozma yoki og'zaki taqdimot sifatida o'qituvchilarga taqdim etilishi lozim.

**“Amaliy ingliz tili” fanidan mashg'ulotlarining mavzular va soatlar
bo'yicha taqsimlanishi: IV kurs uchun**

Umumiy o'quv soati	88 soat
Amaliy mashg'ulot	44 soat
Laboratoriya	
Mustaqil ta'lim	44 soat

7-semestr

№	Mavzu, bo'lim nomi	Ma'ruza	Tajriba Mashg'ulot.	Amaliy mashg'ulot.	Mustaqil Ish
1	Supply, demand and prices			2	2
2	Starting a business			2	2
3	Balance sheets			2	2

4	Profit and loss accounts			2	2
5	Sales forecasts			2	2
6	Controlling operations			2	2
7	Business relationships.			2	2
8	Challenges.			2	2
	Oraliq nazorat ishi				
9	Insurance basics.			2	2
10	Insurance claims.			2	2
11	Central banks.			2	2
	Jami:			22	22

Amaliy mashg'ulotlar
7-semestr

Semestr davomida talabalar quyidagi mavzular ustida ish olib boradilar:

1. Supply, demand and prices.

Ta'minot, talab va narxlar dunyosi nima?

Ushbu darsda iqtisodiyotda talab, ta'minot va narxlarga aloqador lug'at ustida ishlanadi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.

Adabiyotlar: Q6.page 4

2. Starting a business

Biznesni boshlash va shu jarayondagi ingliz tilidagi so'z va iboralar o'rganiladi. *Qo'llaniladigan*

ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.

Adabiyotlar: Q6. Page 6

3. Balance sheets

Iqtisodiyotlarning hammasi ham bir xil tarzda tashkil etilmagan. Ularni tashkil qilishning uchta asosiy usuli - bozor iqtisodiyoti, buyruqbozlik iqtisodiyoti yoki aralash iqtisodiyot. Bozor iqtisodiyoti sharoitida iste'molchilar va korxonalar bozorda nima ishlab chiqarish va sotib olishni xohlashlarini hal qiladilar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.

Adabiyotlar: Q6.page 8

4 Profit and loss accounts

Iqtisodiyotlarning hammasi ham bir xil tarzda tashkil etilmagan. Ularni tashkil qilishning uchta asosiy usuli - bozor iqtisodiyoti, buyruqbozlik iqtisodiyoti yoki aralash iqtisodiyot.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.

Adabiyotlar: Q6.page 10

5. Sales forecasts.

Bu mavzuda bozor iqtisodiyoti haqida gapiriladi, unda bozor iqtisodiyoti - bu talab va taklif deb ataladigan ikki kuch tovar va xizmatlar ishlab chiqarishni boshqaradigan iqtisodiy tizim deb tushuniladi. Bozor iqtisodiyoti markaziy hokimiyat tomonidan boshqarilmaydi (hukumat kabi) va buning o'rniga ixtiyoriy almashinuvga asoslanadi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.

Adabiyotlar: Q6.page 12

6 Controlling operations

Bu mavzuda nazorat amallari haqida gapiriladi, unda bozor iqtisodiyoti - bu talab va taklif deb ataladigan ikki kuch tovar va xizmatlar ishlab chiqarishni boshqaradigan iqtisodiy tizim deb tushuniladi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.

Adabiyotlar: Q6.page 14

7 Business relationships.

Iqtisodiyotda biznes mamlakatlar, mintaqalar va shaharlar iqtisodiy o'sishining asosiy omili ekanligi ko'pchilik tomonidan qabul qilinadi. *Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.*

Adabiyotlar: Q6.page 16

8. Challenges..

Iqtisodiyotda texnologiya mamlakatlar, mintaqalar va shaharlar iqtisodiy o'sishining asosiy omili ekanligi ko'pchilik tomonidan qabul qilinadi. Texnologik taraqqiyot ko'proq va sifatli tovarlar va xizmatlarni yanada samarali ishlab chiqarish imkonini beradi, farovonlik bunga bog'liq. *Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.*

Adabiyotlar: Q6.page 18

9. Insurance basics..

Barqaror rivojlanish sari iqtisodiy globallashuv nima?

Globallashuv iqtisodiyot, madaniyat va siyosiy tuzilmalarning global integratsiyalashuvining rivojlanishini tavsiflaydi. Savdo bo'yicha siyosiy munozaralarda globallashuv bozorni liberallashtirish, foydani qiymat zanjiri bo'ylab yuqoriga ko'chirish va global bozorlarning o'zaro bog'liqligini anglatadi. *Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.*

Adabiyotlar: Q6.page 20

10. Insurance claims.

Barqaror rivojlanish sari iqtisodiy globallashuv nima?

Globallashuv iqtisodiyot, madaniyat va siyosiy tuzilmalarning global integratsiyalashuvining rivojlanishini tavsiflaydi. *Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.*

Adabiyotlar: Q6.page 22

11. Central banks.

Farqi ularning ko'lamida. Mikromoliyalash - bu asosiy yoki an'anaviy resurslardan foydalana olmaydigan kam ta'minlangan shaxslar yoki kichik bizneslarga pul va/yoki moliyaviy xizmatlar ko'rsatish uchun individual yo'naltirilgan, jamiyatga asoslangan yondashuv.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, Aqliy hujum, munozara, o'z-o'zini nazorat.

Adabiyotlar: Q6.page 24